

Ons drinkwater en de Biesbosch

Rotterdam heeft net als Amsterdam grachten gehad en die grachten speelden tot ver in de negentiende eeuw een belangrijke rol in de drinkwatervoorziening van de stad. Als je water nodig had liet je gewoon een emmertje in de gracht zakken en nam zoveel water als je nodig had. Maar in de vorige eeuw groeide Rotterdam uit van een klein stadje tot een drukke havenstad met veel meer inwoners... en veel meer afval! Een groot deel van dat afval belandde in de grachten en verspreidde daar een enorme stank. Hoewel het water beslist onsmakelijk moet zijn geweest, werd het evengoed toch gedronken. Besmettelijke ziekten als cholera en tyfus konden zich daardoor razendsnel onder de bevolking verspreiden.

Na de aanleg van de Rotterdamse drinkwaterleiding in 1874 zag het er al een beetje beter uit voor de Rotterdammers. In Kralingen werden waterspaarbekken gegraven en het water werd via ijzeren buizen naar de stad gevoerd. Maar wilde je leidingwater drinken, dan moest je wel goed bij kas zijn. Niet iedereen kon zich een aansluiting veroorloven. In de loop van de twintigste eeuw werd de waterleiding gemeengoed, maar in de negentiende eeuw waren de openbare pompen en fonteinen voor velen een uitkomst. De fontein op de Nieuwe Markt is er een fraai voorbeeld van. De fontein wordt bekroond door "De maagd van Holland", een monument ter gelegenheid van de viering van het 300-jarig jubileum van de inname van Den Briel door de Geuzen.

De Rotterdamse drinkwaterleiding heeft een eeuw lang vrij goed gefunctioneerd. Maar om het water drinkbaar te houden moest het wel steeds intensiever worden gereinigd. Daardoor had het Rotterdamse water tot 1973 een doordringende chloorsmaak.

Het Rotterdamse water had soms ook een andere smaak. Door het uitbaggeren van de Nieuwe Waterweg kreeg Rotterdam een steeds diepere vaargeul, waardoor het zoute zeewater steeds verder landinwaarts kon oprukken. De kwaliteit van het water ging zienderogen achteruit. In de jaren zestig kon de DWL in zijn waterspaarbekken

in Kralingen nog slechts enkele uren per dag water inpompen.

Om over een grotere reserve te kunnen beschikken werd in 1961 begonnen met de aanleg van een tweede waterzuiveringsbedrijf op de Berenplaat, langs de Oude Maas. Dat was nog lang niet klaar toen Rotterdam in 1963 werd geconfronteerd met een ware zoutinvasie. Het zoute zeewater was toen zover opgerukt, dat er in Rotterdam vier dagen lang zout water uit de kranen stroomde.

De schrik zat er goed in en drastische maatregelen werden overwogen. Een door B & W van Rotterdam ingestelde commissie deed de suggestie nieuwe waterspaarbekken aan te leggen, maar dan meer landinwaarts. De keuze viel op de Brabantse Biesbosch, een fraai natuurgebied van kreken, riet en polderland in het westen van Noord-Brabant. In de jaren zeventig werd een groot deel van het landbouwareaal in de Brabantse Biesbosch vergraven en werden drie grote waterspaarbekken gegraven. In de plannen was al vast rekening gehouden met de mogelijkheid om ook het laatste stukje Brabantse Biesbosch op te offeren aan de watermakers. Dat vierde spaarbekken zou de naam Zuiderklip krijgen.

Dat voornemen stuit op hevig verzet van natuurliefhebbers, onder andere van de "Vereniging Behoud Biesbosch". Er is eigenlijk al veel te veel natuur opgeofferd aan de waterhonger. Sinds kort is de Biesbosch officieel een nationaal park in oprichting. Als het vierde spaarbekken er komt wordt de watervoorziening van Rotterdam weliswaar veilig gesteld, maar er is dan zo goed als geen Biesbosch meer. Ik drink al jaren Rotterdams drinkwater, maar ik ben het helemaal eens met de Vereniging Behoud Biesbosch: Laten ze dat vierde bekken maar ergens anders aanleggen waar het minder catastrofale gevolgen heeft.

Jan van den Noort

Verscheen in *Ons Rotterdam* 15(1993) 3, 21.